

PSYKOLOGI KLODEN RUNDT

Hvordan går man til psykolog andre steder i verden? Hvilken status og betydning har psykologien? Hvordan arbejder psykologer? *Magasinet P* ser på psykologer og psykologi i hele verden. Denne gang giver vi ordet til en dansk psykolog i en lederstilling i Norge.

'Man er mere velanset heroppe'

Jeg oplever en gensidig respekt mellem fagene, fortæller **Anne Dorte Lyken**, psykologspecialist og afdelingschef på et distriktspsykiatrisk center på Sørlandet Sykehus i Flekkefjord, Norge

Af Henning Due, *journalist*

Hvordan endte du i Norge?

– Jeg begyndte i 2001 som nyuddannet psykolog fra Aarhus Universitet og flyttede til Norge med min mand, fordi vi havde lyst til at prøve noget nyt, og fordi jeg vidste, at der var bedre efteruddannelsesmuligheder i Norge end i Danmark. Bl.a. fordi de har en specialistordning, som er på niveau med lægers.

Hvad består den norske psykolog- efteruddannelse mere konkret af?

– I Norge kan man tage en femårig specialistuddannelse. Jeg er specialist i klinisk voksenpsykologi, og det er en bred uddannelse. Som psykologspecialist under uddannelse skal du, afhængig af retningen, både arbejde på en dagafdeling, en polyklinisk afdeling og på et hospital, og du skal tage omfattende kurser i fx vejledende konsultation, lov og etik, og du skal vælge en form for specialisering. Jeg specialiserede

mig i terapiformer i voksenklinisk psykologi. Et slags dybdedyk i forskellige terapiformer.

Fortsatte du med at efteruddanne dig?

– Jeg har siden specialiseret mig i sundhedspsykologi og organisationspsykologi, og så har jeg taget en EMBA (Executive Master of Business Administration, *red.*), der blev betalt af min arbejdsplads, fordi jeg ønskede at arbejde som leder.

Hvilke job har du haft?

– Jeg har arbejdet som psykologspecialist og som leder på alle niveauer, og jeg har arbejdet inden for børne- og ungdomspsykiatri og inden for rusbehandling (misbrugsbehandling, *red.*)

Hvad laver du i dag?

– Jeg er afdelingschef for ca. 100 ansatte på DPS Lister, Kvindesdal (distriktspsykiatrisk center) på

Sørlandet Sykehus, der dækker seks norske kommuner og hører under specialhelsetjenesten. På afdelingen arbejder der både læger, sygeplejersker, psykologer og andre faggrupper.

Hvad er spændende ved dit job?

– Det er spændende at være med til at påvirke den faglige udvikling inden for psykisk helse i Norge. Jeg er med til at udvikle behandlingsniveauet og indholdet af behandlingen. Vi er meget optaget af *recovery* i Norge i disse år, og der nedlægges flere og flere sygehussenge. Lidt ligesom udviklingen i Danmark. Vi er bl.a. i gang med at udvikle flere tilbud i hjemmet til patienterne.

Hvad volder problemer i dit job?

– I Norge er vi i fuld gang med at implementere pakkeforløb i psykisk helsevern, og det er en stor udfordring at implementere pakkerne med de

krav, der stilles, og med de muligheder vi har for at håndtere kravene.

Hvilke krav?

– Der er fx krav om, at man som patient skal se en specialist og udredes på kortere tid end i dag, og det er mere ressourcekrævende. Pakkeforløbene træder i kraft fra 1. januar 2019, hvor patienterne skal udredes og ses af en specialist inden for et vist antal uger. Reformen kan på mange måder være med til at skærpe vores praksis, men samtidig mangler vi specialiseret arbejdskraft. Det er et stort problem.

Er manglen på arbejdskraft generelt et problem i psykisk helsevern i Norge?

– Vi har svært ved at rekruttere psykiatere, psykologspecialister og psykologer. Især efter vi har fået en kommunereform i Norge, der betyder, at alle kommuner skal have psykologer ansat. Vi konkurrerer med kommunerne om arbejdskraften, og psykologer kan næsten få en specialistløn i kommunerne, selvom de ikke er specialistuddannede.

Mangler der flest psykiatere eller psykologer i Norge?

– Hos os er det mest psykologmangel. Det skyldes, at mange psykiatere vælger at arbejde videre som pensionister, og at især mange fastleger (praktiserende læger, red.) søger mod psykiatrien, fordi arbejdsvilkårene er bedre. Som fastlege i Norge er arbejdspresset højt, og det er vanskeligt at få familielivet til at hænge sammen med arbejdslivet.

Hvad er det for et arbejde og arbejdsvilkår, man møder som psykolog i Norge?

– Der er et højt fagligt niveau. Jeg oplever, at psykologer i Norge er gode til at udrede og behandle, og de tager meget ansvar. Der er et højt aktivitetskrav til psykologer, og der følger

et stort ansvar med at arbejde som psykolog. Men det er også en lang, dyr og specialiseret uddannelse, hvor man løbende har vejledere og mentorer tilknyttet. Der bliver taget godt vare på psykologer i Norge. Både under og efter uddannelse.

Hvad er det mere konkret for et ansvar, psykologer har i Norge?

– Du er ansvarlig for behandlingen af patienterne, når du bliver specialist. Du er fx ansvarlig for selvmordsvurdering, beslutninger om tvang, og du får ansvar for, at andet personel giver en ordentlig behandling. Men psykologer har også en anden status end i Danmark. De kan have et mere selvstændigt behandlingsansvar end fx en sygeplejerske har. Psykologer er på niveau med psykiatere bortset fra, at de ikke kan udskrive medicin.

Hvad er de største forskelle – faglige som kulturelle – på at arbejde som psykolog i Norge sammenlignet med i Danmark?

– Da jeg ankom heroppe i 2001, fik jeg med det samme mere ansvar. Man er mere velanset heroppe. Jeg har aldrig oplevet, at lægen skal bestemme over mig i psykologfaglige spørgsmål. Jeg oplever en gensidig respekt mellem fagene. Når jeg arbejdede sammen med specialister, var der en anerkendelse af den psykologfaglige vinkel på lige linje med den medicinfaglige vinkel. Altså at se mennesket inden for normalområdet og at se mennesket mere ressourceorienteret, selvom man også har brug for sygdomsforståelsen af mennesket, som læger repræsenterer. Det er lidt firkantet ridset op, for i praksis flyder de to fagperspektiver sammen.

Hvordan adskiller arbejdsvilkårene sig fra psykologers arbejdsvilkår i Danmark?

– Lønnen er god. Den ligger på et højt niveau, fordi man er anerkendt

specialist, og med ansvar følger også en højere løn. Men psykologer får stadig ikke lige så meget som læger i Norge. Det handler muligvis om, at der fx altid skal være en lægevagt på et sygehus, mens der ikke er krav om, at der altid skal være en psykologspecialist på vagt.

Hvordan har arbejdet som psykolog ændret sig, mens du har arbejdet i psykisk helsevern i Norge?

– Især for psykologspecialisterne er der sket en ændring. De får i stigende grad det overordnede ansvar for andre faggruppers behandling, og de bruges derfor mere som kvalitetssikrende konsulenter, hvor andre kolleger konfererer med dem for at sikre sig, at fx diagnosticering er korrekt. Nogle psykologspecialister savner i dag at være behandlere og at gå længere ind i behandlingsforløbene.

Anne Dorte Lyken

- 48 år
- Har to døtre og en mand
- Født og opvokset i Odense og Sønderjylland
- Uddannet cand.psych. på Aarhus Universitet, 2001
- Specialist i voksenklinisk psykologi, 2007
- Executive Master of Business Administration, 2010
- Afdelingschef, Sørlandet sykehus HF, Distriktpsikiatrisenter (DPS) Lister, 2012